

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса
2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса
2026

УДК: 371

DOI: <https://doi.org/10.24195/ModernisationEP-2026-3>

М 74

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»
Протокол № 10 від 26 лютого 2026 року*

Рецензенти:

***Княжева Ірина**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Університету Ушинського;*

***Тягнирядно Євгенія**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мовної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ.*

М 74 Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти:
збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Одеса, Україна, 20 лютого 2026 року). Університет Ушинського. Одеса:
Бондаренко М.О., 2026. 372 с.

ISBN 978-617-8814-06-9

УДК: 371

*Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.*

ISBN 978-617-8814-06-9

- © Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2026;
- © Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської ради Одеського району Одеської області, 2026;
- © Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax», 2026.

20. Сухініна А.О. Інформатика як мистецтво мислення: старша профільна школа між кодом, творчістю та майбутнім 282
21. Торбенко С.Г. Підтримка дітей початкової школи з особливими освітніми потребами у визначенні професійного шляху 289
22. Халіль Луай Створення інноваційного середовища закладів загальної середньої освіти як фактор модернізації освітнього простору 294
23. Чернега О.І. Індивідуальна освітня траєкторія учнів на уроках хімії профільного рівня 301
24. Чалюк А.Л. Комунікативний підхід як основа формування мовної особистості в умовах Нової української школи 313

СЕКЦІЯ №3: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН 320

1. Браткевич А.О. Крос-культурна проблематика у сучасному науково-педагогічному дискурсі 320
2. Ісаєнко М.М. Професійна орієнтація як чинник підвищення мотивації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в закладах освіти, що належать до сфери управління МВС України 325
3. Koucheva T. Cluster-driven innovation in pedagogical university: frameworks of strategic implementation 330
4. Кинєва П.П. Використання штучного інтелекту в освітньому процесі: можливості та виклики 336
5. Осипова Т.Ю. Професійний розвиток учителя в системі післядипломної освіти 343
6. Панкратова Н.М. Атрибутивні характеристики розвитку культури професійної діяльності викладача математики в сучасному освітньому просторі 351
7. Тягнирядно Є.В. Мова як маркер ідентичності: соціокультурний та політичний виміри 357
8. Штайнер Т.В. Роль стейкхолдерів у модернізації освітнього процесу в закладах освіти: партнерство педагогів, сім'ї та громадськості 362

Сухініна Анастасія Олександрівна,
вчитель інформатики
Нерубайського академічного ліцею №1
Нерубайської сільської ради
Одеського району Одеської області

ІНФОРМАТИКА ЯК МИСТЕЦТВО МИСЛЕННЯ: СТАРША ПРОФІЛЬНА ШКОЛА МІЖ КОДОМ, ТВОРЧІСТЮ ТА МАЙБУТНІМ

Актуальність дослідження. Сучасний світ переживає стрімку цифрову трансформацію, у якій штучний інтелект, автоматизація, великі дані та кіберфізичні системи радикально змінюють структуру ринку праці та вимоги до компетентностей людини. Згідно з даними World Economic Forum у звіті The Future of Jobs Report 2025 року, до 2030 року очікується створення близько 170 мільйонів нових робочих місць і витіснення приблизно 92 мільйонів існуючих, що призведе до чистого зростання на 78 мільйонів робочих місць – переважно у сферах, пов'язаних з технологіями, зеленим переходом, креативним розв'язанням проблем та людсько-центричними навичками [1]. Ці оцінки базуються на опитуванні понад 1000 провідних компаній з 55 економік світу, які представляють понад 14 мільйонів працівників, і враховують вплив технологічних змін, геоекономічної фрагментації, демографічних зрушень та зеленої трансформації.

В Україні цей процес набуває особливого значення у контексті реформи Нової української школи (НУШ) та впровадження Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти). Профільне навчання в старшій школі має забезпечити не лише засвоєння знань, а й розвиток soft skills, цифрової грамотності та готовності до життя в умовах невизначеності.

Інформатика як інтегративна дисципліна стає мостом між гуманітарними, природничими та технічними науками, сприяючи формуванню особистості, здатної творити, а не лише споживати цифрові технології. Актуальність теми зумовлена необхідністю переосмислення ролі інформатики в старшій

профільній школі як мистецтва мислення, що поєднує код, творчість і майбутнє.

Виклад основного матеріалу. Старша профільна школа сьогодні – це не просто етап завершення загальної середньої освіти. Це стартовий майданчик для формування особистості, здатної мислити критично, діяти відповідально та створювати інновації. В умовах цифрової трансформації суспільства інформатика перестає бути лише навчальним предметом і перетворюється на універсальний інструмент пізнання світу, професійного самовизначення та соціальної адаптації.

Інформатика в профільній школі – це не тільки програмування, алгоритми та інформаційні технології. Це середовище розвитку мислення, культури роботи з інформацією, командної взаємодії та творчості. Саме тому переосмислення ролі інформатики у старшій школі стає ключовим завданням сучасної освіти.

Профільне навчання в старшій школі ґрунтується на принципах індивідуалізації, диференціації та практичної спрямованості. Його головна мета – допомогти учню усвідомлено обрати власну освітню та професійну траєкторію, враховуючи інтереси, здібності та потреби сучасного ринку праці.

Інформатика у цьому контексті виконує три стратегічні функції:

1. Світоглядну – формує цифрову культуру та інформаційну грамотність як основу сучасного світосприйняття.

2. Практичну – забезпечує оволодіння інструментами сучасної діяльності, від базового програмування до роботи з даними та штучним інтелектом.

3. Профорієнтаційну – відкриває шлях до ІТ-спеціальностей та суміжних галузей (data science, кібербезпека, робототехніка, UX/UI-дизайн тощо) [3].

Як зазначає провідна українська дослідниця методики викладання інформатики та розвитку STEM-освіти Н. Морзе, інформатика в профільній школі стає фундаментом формування універсальних компетентностей,

необхідних незалежно від майбутньої професії. Вона інтегрується з іншими предметами, перетворюючи навчання на цілісний процес вирішення реальних проблем [2; 4]. У своїх працях Н. Морзе підкреслює: «STEM-освіта є сучасним ефективним підходом, що може бути інтерпретований у дуже різних способах і навіть має деякі модифікації, але завжди спрямований на інтеграцію наук для вирішення реальних завдань» [4, с.8].

Таким чином, інформатика в старшій профільній школі перестає бути ізольованою дисципліною і перетворюється на інтегративний стрижень профільного навчання, що об'єднує природничо-математичний, технологічний та суспільствознавчий напрями.

Сучасний ринок праці вимагає не лише ґрунтовних знань, а й розвинених soft skills: критичного мислення, креативності, комунікації, співпраці та самоорганізації. Уроки інформатики мають потужний потенціал для їх формування завдяки практико-орієнтованому характеру дисципліни.

Робота з алгоритмами, аналіз даних, перевірка достовірності інформації та дебагінг сприяють розвитку логічного та аналітичного мислення. Ж. Вінґ визначає: «Обчислювальне мислення є фундаментальною навичкою для кожного, а не лише для комп'ютерних науковців. Воно являє собою універсально застосовне ставлення та набір навичок, які кожен, а не лише комп'ютерні науковці, прагнуть би вивчити й використовувати» [1, с.16]. Вона наголошує, що обчислювальне мислення включає розкладання проблеми на частини, розпізнавання шаблонів, абстрагування та алгоритмічне мислення, і саме ці процеси розвиваються на уроках інформатики [1].

Створення вебсайтів, ігор, мобільних застосунків, мультимедійних проєктів перетворює навчання на творчий процес. С.Паперт у теорії конструкціонізму стверджував: «У моєму баченні дитина програмує комп'ютер і завдяки цьому набуває відчуття володіння однією з найсучасніших і найпотужніших технологій, а також встановлює тісний контакт із деякими з найглибших ідей науки, математики та мистецтва побудови інтелектуальних моделей» [5, с.25]. М. Резнік, розвиваючи ідеї С. Паперта у середовищі Scratch,

додає: «Найкращий спосіб допомогти людям зрозуміти світ – це надати їм можливості активно досліджувати, експериментувати та виражати себе» [6, с.54]. Цифрові технології розширюють можливості творчості, дозволяючи учням створювати «живі» проекти та розвивати креативне мислення [5; 6].

Командні проекти, хакатони, pair programming формують навички ефективної взаємодії. Дослідження показують, що колаборативне програмування підвищує не лише технічні навички, а й соціальну компетентність.

Робота над довготривалими проектами навчає плануванню, тайм-менеджменту та відповідальності за результат, що є критичним для успіху в цифровій економіці.

Проектно-орієнтоване навчання (project-based learning) є одним з найефективніших методів організації освітнього процесу в старшій профільній школі, оскільки дозволяє органічно поєднати теоретичні знання з практичним застосуванням, розвиваючи при цьому ключові компетентності XXI століття. М.Резнік наголошує: «Ми вважаємо, що найкращий спосіб культивувати креативність – це підтримувати людей у роботі над проектами, заснованими на їхніх пристрастях, у співпраці з однолітками та в ігровому дусі» [6, с.23]. М.Резнік далі пояснює: «Як ми можемо допомогти молодим людям розвиватися як творчим мислителям, щоб вони були готові до життя в цьому світі, що постійно змінюється?» [6, с.28]. Саме через цикл «увидіти – створити – погратися – поділитися – рефлексувати» учні набувають досвіду самостійного розв’язання проблем, вчать планувати, коригувати помилки та отримувати зворотний зв’язок.

Проектне навчання сприяє глибокому засвоєнню матеріалу, підвищує мотивацію та формує відчуття досягнення.

Інформатика ефективно інтегрується з математикою, фізикою, біологією, географією, створюючи єдиний освітній простір. Концепція STEM-освіти в Україні акцентує саме на такому інтегрованому підході для формування дослідницьких компетентностей [2; 4].

Використання ігрових механік (рейтинги, бейджі, квести, рівні) підвищує мотивацію учнів і створює позитивну емоційну атмосферу. Дослідження підтверджують, що гейміфікація на уроках інформатики значно підвищує залученість і результати навчання [7].

Сучасний учитель інформатики має потужний арсенал: онлайн-платформи (Code.org, Replit), середовища візуального програмування (Scratch, Blockly), LMS (Google Classroom, Moodle), хмарні сервіси (Google Workspace, Microsoft Teams) та інструменти ШІ (ChatGPT, GitHub Copilot, Midjourney).

Застосування цих інструментів дозволяє персоналізувати навчання, забезпечити диференційований підхід та оперативний зворотний зв'язок. Штучний інтелект як навчальний помічник може генерувати завдання, пояснювати помилки та адаптувати складність матеріалу під рівень учня. В Україні вже розробляються рекомендації щодо безпечного використання ШІ в освіті [8; 9].

Роль учителя трансформується від транслятора знань до фасилітатора, наставника та модератора освітнього процесу. Саме вчитель створює умови, у яких учень може експериментувати, помилятися без страху, шукати власні рішення та реалізовувати ідеї.

Сучасний педагог з інформатики – це лідер освітніх змін, який постійно навчається, експериментує та надихає. Як зазначають дослідники, вчитель у цифровому середовищі має поєднувати технічну компетентність із педагогічною майстерністю та етичним супроводом [10].

Навчання у профільних класах дозволяє старшокласникам сформувати власне цифрове портфоліо, отримати перші сертифікати (Coursera, Google IT Support), взяти участь у стартап-проектах, хакатонах та олімпіадах. Учні пробують себе в ролі розробника, дизайнера, тестувальника, аналітика даних, інженера з робототехніки.

Це суттєво підвищує конкурентоспроможність випускників та сприяє усвідомленому вибору майбутньої професії.

Висновки. Інформатика у старшій профільній школі – це значно більше, ніж навчальна дисципліна. Це потужний двигун трансформації особистості, кузня, де народжується покоління творців, мислителів і лідерів цифрової ери. Саме тут, за допомогою рядків коду, алгоритмів і проєктів, учні вчаться не просто вирішувати задачі – вони вчаться створювати світ в якому хочуть жити.

Сучасний урок інформатики – це не просто заняття за комп'ютером. Це справжня лабораторія ідей, де кожна помилка стає кроком до відкриття, кожна команда – початком великої співпраці, а кожен створений продукт – маленьким внеском у майбутнє. Це майстерня, де логіка зливається з творчістю, наука – з мистецтвом, а технології – з глибоким гуманізмом. Це простір, де учні відчують себе не споживачами цифрового світу, а його архітекторами.

Ми стоїмо на порозі епохи, коли обчислювальне мислення стане такою ж базовою навичкою, як читання й письмо. І саме в старшій профільній школі, завдяки вчителям інформатики, це майбутнє починає формуватися вже сьогодні. Вчитель більше не просто передає знання – він стає натхненником та провідником у світ можливостей. Його завдання – не лише навчити кодувати, а розкрити в кожному учневі творця, який здатен змінювати реальність на краще.

Саме тому, інформатика має стати серцем і душею профільної освіти, бо саме вона дає молоді ключ до вільного, креативного й відповідального життя в цифровому світі.

Інформатика в школі стає не просто предметом, а справжнім мистецтвом мислення, яке надихає ціле покоління будувати світ, гідний їхніх найсміливіших мрій.

Список використаних джерел

1. World Economic Forum. The Future of Jobs Report 2025. Geneva, 2025. Доступно за: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2025/>
2. Про схвалення Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти): розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 960-р.

3. Типова освітня програма з інформатики (профільний рівень) для 10–11 класів. МОН України, 2017.
4. Морзе Н. В. Роль цифрових технологій у розвитку екосистеми STEM-освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. № 83. С. 1–15.
5. Papert S. *Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas*. New York: Basic Books, 1980.
6. Resnick M. *Lifelong Kindergarten: Cultivating Creativity through Projects, Passion, Peers, and Play*. MIT Press, 2017.
7. Радчук Я. Ігрові технології на уроках інформатики. *Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук*. 2025. Вип. 83.
8. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні: розпорядження КМУ від 02.12.2020 № 1556-р.
9. Штучний інтелект в освіті: рекомендації щодо застосування. МОН України, 2025.
10. Цифрова компетентність сучасного вчителя Нової української школи. Київ: ПТЗН, 2019.
11. UNESCO. *AI and education: Guidance for policymakers*. Paris, 2021.

Наукове видання

Колектив авторів

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
М. ОДЕСА, УКРАЇНА, 20 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

Українською мовою

Відповідальний редактор: Ірина Олександрівна Бартенєва
*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»*

Підписано до друку 06.03.2026 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 21,62. Наклад 300 прим.
Зам. № 0603/1

Надруковано з готового оригінал-макета у друкарні «Апрель»
ФОП Бондаренко М. О.
65045, м. Одеса, вул. В. Арнаутська, 60
Тел.: +38 (048) 700 11 55
info@aprel.od.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014

